

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13399,Galeria-na-Ostrowie.html>
2023-09-23, 19:43

Galeria na Ostrowie

Galeria na Ostrowie, galeria niezależnej sztuki współczesnej, działająca 1984–1990 jako filia Muzeum Archidiecezjalnego Kurii Arcybiskupiej we Wrocławiu. Funkcjonowała w ramach [Duszpasterstwa Środowisk Twórczych](#) we Wrocławiu, w podziemiach kościoła św. Marcina na Ostrowie Tumskim. Kierownik Jerzy Ryba –wrocławski krytyk, animator i artysta. Niezależne wydarzenia artystyczne, naukowe i kulturalne animowali i uczestniczyli w nich m.in. Jan Jaromir Aleksion, Andrzej Folkiewicz, Eugeniusz Get-Stankiewicz, Józef Hałas, Lothar Herbst, Konrad Jarodzki, Bogusław Kierc, Danuta Kierc, Andrzej Klimczak-Dobrzaniecki, Urszula Koziół-Przybylak, Mariusz Mikołajek, Agnieszka Miłobędzka-Folkiewicz, Ewa Szumańska-Szmorlińska, Andrzej Wilk. W Galerii zorganizowano łącznie 28 wystaw indywidualnych i 22 wystawy zbiorowe oraz tematyczne, w tym m.in. Okręgowe Wystawy Plastyki (1985 i 1988), ekspozycje prac niezależnych artystów z grup: Luxus, Gruppy i Na Plebanii, wystawę fotografii Niezależnej Agencji Fotograficznej Dementi we Wrocławiu, a także instalacje i happeningi Pomarańczowej Alternatywy. Prace w galerii prezentowali m.in. J. J. Aleksion, Maria Białowska-Moroń, Waldemar Fydrych, Wiesław Gołuch, Alojzy Gryt, Jadwiga Krawczyk-Halicka, Janusz Halicki, Wojciech Kołyszko, Paweł Kowalewski, Natalia Lach-Lachowicz, Andrzej Jarodzki, Andrzej Lachowicz, Zbigniew Makarewicz, Christos Mandzios, Zbigniew Mil, Alfreda Poznańska, Leon Podsiadły, Marek Sapetto, Eugeniusz Smoliński, Józef Sztajer, Wojciech Sztukowski, Zofia Tkaczyk, Piotr Wieczorek, Andrzej Wojciechowski, Mieczysław Zdanowicz. Wystawy przybliżyły szerszej publiczności wiele dziedzin i technik plastycznych, m.in. malarstwa, grafiki, rysunku, rzeźby, fotografiki, scenografii, tkaniny artystycznej, witraży, projektów i realizacji architektonicznych. Ekspozycjom towarzyszyły dyskusje, odczyty oraz wykłady autorów prezentowanych prac, czasem koncerty, m.in. grupy muzycznej Kormorany-Raj. Przedsięwzięcia utrwalano

w katalogach-informatorach oraz corocznych „Suplementach” podsumowujących poszczególne lata pracy Galerii (III 1985–1989 55 publikacji, każda w nakł. 99 egz.). Zamieszczono w nich zdjęcia autorstwa fotografów zw. z NAF Dementi. W galerii oprócz działalności plastycznej odbywały się także tzw. poniedziałki teatralne (aktorskie), środy naukowe oraz czwartki literackie. Podczas organizowanych przez Justynę Hofman poniedziałków teatralnych prezentowano spektakle oraz odbywały się spotkania z aktorami. Animowane przez Adolfa Juzwenkę środy naukowe najczęściej składały się z wykładów lub odczytów i dyskusji. W ramach czwartków literackich, których gospodarzem był L. Herbst, odbywały się odczyty, prelekcje oraz spotkania i wieczory autorskie. Dodatkowo działalność galerii wzbogacały recitale, wieczory poezji i koncerty muzyczne. XII 1989/I 1990 zaprezentowano ostatnią wystawę – ekspozycję prac autorstwa Z. Tkaczyk „Papiery wartościowe”. Działalność Galerii na Ostrowie była źle postrzegana przez SB, gł. prezentowanie wystaw: „Apokalipsa stanu wojennego i obecnej sytuacji”, „Grudzień '70 i Grudzień '81”, „Księdzu Jerzemu”, a także „Oblężenie” (zdjęcia z okresu stanu wojennego); XI 1988 otwarto wyjątkową wystawę „Zmarli zobowiązują żyjących”, przygotowaną przez Irenę Klubę i Danutę Skrabę, w aranżacji Andrzeja Żarnowieckiego, upamiętniającą osoby pochowane na Cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu, w tzw. kwaterach politycznych. Współorganizowana przez DŚT ekspozycja przywracała pamięć o bezimiennych ofiarach terroru stalinowskiego. Przedstawiciele aparatu represji starali się nie dopuszczać do otwierania niektórych wystaw lub próbowali wymusić ich zamknięcie. Funkcjonariusze SB wielokrotnie przesłuchiwali J. Rybę i jego współpracowników, starali się nie dopuścić do druku lub cenzurowali katalogi i informatory, a także wprowadzali tajnych współpracowników w środowisko zw. z Galerią oraz zakładali w niej podsłuch. SB często interweniowała w kurii arcybiskupiej oraz u dyr. Muzeum Archidiecezjalnego ws. działalności galerii. W 1990 w zw. z odejściem J. Ryby zakończyła się działalność galerii.

Kamil Stiel

[Region Dolny Śląsk, Wrocław](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)